

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА**

Факультет іноземної та слов'янської філології
Кафедра української мови і літератури

СИЛАБУС АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ У ЗВО

галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійна програма – Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

Суми – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до практики
3. Мета та цілі практики
4. Програмні результати навчання (компетентності)
5. Асистентська практики як компонент практичної підготовки ОПП
6. Організація практики та обсяг
7. Передумови проходження практики
8. Технічне і програмне забезпечення
9. Політика практики
10. Система оцінювання та вимоги
11. Політика курсу
12. Навчально-методична карта практики
13. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Асистентська практика
Викладач	Захарова В. А.
Контактний телефон викладача	+380 50 73 – 47 - 265
E-mail викладача	zakharovavalentyna@gmail.com
Формат дисципліни	Очна й заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	7, 5 кредити ЄКТС, 250 годин
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
2. Анотація до практики	
<p>Асистентська практика зорієнтована на формування у здобувачів вищої освіти загальних та фахових компетентностей майбутніх викладачів української мови і літератури для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження. На початку XXI століття все виразніше й гостріше постають питання реформування вищої освіти в Україні в напрямі гуманізації, що спрямована на формування інтелектуальної морально-духовної особистості, якій властиві естетичні смаки. Нова соціально-освітня ситуація в Україні також актуалізує поступовий перехід від репродуктивної освіти до освіти інноваційної, сутнісний зміст якої полягає у зверненні до особистісних якостей та творчого потенціалу майбутніх викладачів української мови та літератури. У реалізації цих завдань пріоритетну роль відіграють</p>	

філологічні дисципліни, але вагоме місце в процесі підготовки викладача відводиться саме педагогічній практиці в закладах вищої освіти. За навчальним планом підготовки магістрантів асистентська практика проводиться у закладах вищої освіти на 6 курсі. До практики допускаються магістранти, які не мають академічної заборгованості за попередній семестр навчання в магістратурі. У разі необхідності педагогічна практика може бути перенесена на інший термін або продовжена.

Практика магістрантів – це така форма їх діяльності, що спрямована на закріплення теоретичних знань із методики викладання предметів мовознавчого та літературознавчого циклів. У процесі здобуття освітнього рівня «магістр» реалізується один із принципів навчання – єдність теорії та практики. Саме під час виконання завдань, передбачених магістерською практикою, спостерігається свідоме виконання магістром функцій викладача на базі систематизації й узагальнення наукових досліджень, педагогічного досвіду, спостережень та наукових експериментів. На кафедрі розроблена Наскрізна програма та Робоча програма асистентської практики. Робоча програма асистентської практики сформована на основі Наскрізної програми практики, що спрямовує роботу майбутнього науково-педагогічного працівника на підвищення власного рівня педагогічної майстерності; сприяє набуттю знань про особливості проведення діагностики педагогічних досліджень; скеровує майбутніх викладачів до визначення можливих напрямів та перспектив дослідницької роботи в галузі методики викладання української мови та літератури.

3. Мета та цілі практики

Метою практики є формування загальних та фахових компетентностей здобувачів вищої освіти – майбутніх викладачів української мови і літератури – для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, підготовка фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі мовно-літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень; сформувати у магістрантів необхідні вміння та навички викладати предмети мовознавчо-літературознавчого циклу у закладі вищої освіти на основі здобутих знань з усіх філологічних та психолого-педагогічних дисциплін. Реалізація мети здійснюється на основі всебічного аналізу теоретичних та практичних здобутків методики викладання філологічних дисциплін. Основне завдання полягатиме у виробленні педагогічної концепції викладання української мови і літератури у закладах вищої освіти, яка розширить межі змісту всіх дисциплін мовно-літературознавчого циклу, наповнить їх важливою сучасною інформацією, що слугуватиме успішному засвоєнню нового матеріалу.

Регіональне значення практики вбачаємо в потребі фахової підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і

література) Додаткова спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка в Сумській області. На початку XXI століття все виразніше й гостріше постають питання реформування вищої освіти в Україні в напрямі гуманізації, що спрямована на формування інтелектуальної морально-духовної особистості, якій властиві естетичні смаки. Нова соціально-освітня ситуація в Україні актуалізує поступовий перехід від репродуктивної освіти до освіти інноваційної, сутнісний зміст якої полягає у зверненні до особистісних якостей та творчого потенціалу майбутніх викладачів та вчителів української мови і літератури. У реалізації цих завдань пріоритетну роль відіграють філологічні дисципліни, але вагоме місце в процесі підготовки викладача, вчителя відводиться саме педагогічній практиці у закладі вищої освіти.

Унікальність практики продиктована орієнтацією на формування професійних (фахових) компетентностей здобувачів вищої освіти, вироблення педагогічної концепції викладання української мови і літератури у ЗВО, що розширить межі змісту всіх дисциплін мовознавчо-літературознавчого циклу, наповнить його важливою сучасною інформацією, яка слугуватиме успішному здійсненню професійної діяльності.

4. Програмні результати навчання

Знання:	ПРЗ 1 ПРЗ 2 ПРЗ 6 ПРЗ 7 ПРЗ 10	<p>ПРЗ 1. Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>ПРЗ 2. Базові уявлення про психологічні чинники, які впливають на процес навчання студентів, про структуру педагогічних здібностей та їх формування у студентів.</p> <p>ПРЗ 3. Розуміння методів та прийомів навчання/викладання української мови та літератури в закладах вищої освіти.</p> <p>ПРЗ 4. Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.</p> <p>ПРЗ 5. Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.</p>
Уміння:	ПРУ 1 ПРУ 2 ПРУ 3 ПРУ 4 ПРУ 5 ПРУ 6 ПРУ 8	<p>ПРУ 1. Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.</p> <p>ПРУ 2. Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову</p>

	ПРУ 9	<p>інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.</p> <p>ПРУ 3. Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>ПРУ 4. Володіє сучасними методами та прийомами викладання української мови та літератури в закладах вищої освіти.</p> <p>ПРУ 5. Проектує і проводить різні види занять із урахуванням інноваційних технологій, передового педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості молоді.</p> <p>ПРУ 6. Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).</p> <p>ПРУ 7 У професійній діяльності керується сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці.</p> <p>ПРУ 8. Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>
Комунікація	ПРК 2 ПРК 3	<p>ПРК 1. Вільне компетентне спілкування з широким колом фахівців, із громадськістю у галузі професійної та/або наукової діяльності.</p> <p>ПРК 2. Ефективна взаємодія в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.</p> <p>ПРК 3. Педагогічна комунікація у процесі навчання/викладання української мови і літератури.</p>
Автономія і відповідальність	ПРА 1 ПРА 2 ПРА 3	<p>ПРА 1. Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>ПРА 2. Відповідальне ставлення до навчання студентів.</p> <p>ПРА 3. Здатність до навчання упродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.</p>

Формат педагогічної практики: очний (проведення лекційних, практичних занять, консультацій, позааудиторного заходу для студентів), дистанційний (online-консультування з методистом та керівником асистентської практики).

5. Асистентська практика як компонент практичної підготовки ОПШ використовується у фаховій підготовці студента-магістранта для формування компетентностей:

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1 ЗК 2 ЗК 4 ЗК 5 ЗК 6 ЗК 7 ЗК 10</p>	<p>Знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять.</p> <p>Здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>Здатність працювати в команді, генерувати нові ідеї, мотивувати колег на досягнення загальних цілей.</p> <p>Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, здатність до продукування та використання інноваційних технологій для забезпечення якісної вищої освіти.</p> <p>Здатність діяти відповідально і свідомо, дотримуватися трудової дисципліни, планування та управління часом.</p> <p>Здатність вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну методичну систему передовий національний досвід науковців із метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем у навчально-освітньому процесі.</p> <p>Здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації, брати відповідальність за навчання інших.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ПК-1 ПК-2 ПК-5 ПК-6 ПК-7 ПК-10</p>	<p>Здатність самостійно опанувати нові знання за спеціальністю, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності.</p> <p>Здатність осмислювати мистецтво слова як систему, розуміти еволюційний шлях розвитку української літератури та літературознавства;</p> <p>Здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної, літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів із метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.</p> <p>Володіння методологією і методами наукового дослідження,</p>

		<p>уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру. Навички ефективно проектувати, проводити різні види занять, самостійну роботу за фахом у закладах освіти з урахуванням знань про індивідуально-вікові особливості молоді.</p>
--	--	---

6. Організація практики та обсяг

Обсяг курсу 7, 5 кредити, загальна кількість годин 250

Обсяг асистентської практики

	Вид заняття	Кількість годин
1.	Ознайомлення з Робочою програмою асистентської практики. Самостійна робота	10
2.	Відвідування занять (лекцій, практичних занять) викладачів (методистів), магістрантів	30
3.	Підготовка та проведення занять (лекцій, практичних занять, консультацій для студентів). Самостійна робота з підготовки матеріалу для лекції та практичного заняття	90
4.	Розробка, підготовка та проведення заходу з української мови і літератури (літературний вечір, вечір-зустріч із письменником, презентація, профорієнтаційний захід тощо) для студентів. Самостійна робота	70
5.	Оформлення звітної документації за результатами практики. Підготовка до підсумкової конференції. Самостійна робота	50

7. Передумови проходження практики

Студенти завершили навчання за освітнім ступенем «бакалавр», здобули знання з мовознавчих та літературознавчих дисциплін, психолого-педагогічних предметів та набули вміння і навички аналізувати художній твір, осмислювати його ідейно-естетичну цінність, визначати місце твору в доробку письменника та літературному процесі. Упродовж навчання на 3 – 4 курсах студенти опанували методику навчання української мови і літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, набули вміння структурувати навчальне заняття, досягати мету, добирати доцільні форми та методи проведення заняття. Під час вивчення дисципліни «Методика викладання української мови і літератури у ЗВО» студенти на базі сформованих знань та набутих умінь виробляють професійні компетентності у викладанні мовознавчих та літературознавчих дисциплін у закладах вищої освіти. На попередніх курсах здобувачі вищої освіти пройшли навчальну практику, фольклорну та діалектологічну; виробничу педагогічну практику на 4-ому курсі, підготовлені до виконання завдань програми практики за ОР «магістр».

8. Технічне і програмне забезпечення

У період практики бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та керівником практики щодо проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) необхідних матеріалів та звіту з практики.

9. Політики практики

У процесі проходження практики **здобувачі вищої освіти використовують:** навчальні програми обов'язкових та вибіркокових дисциплін, навчально-методичні посібники; презентації, розроблені студентами тексти лекцій та практичних занять для подальшої апробації під час педагогічної практики; робочі програми навчальних дисциплін, які читаються на кафедрі; індивідуальний план викладача кафедри української мови і літератури; **здобувачі вищої освіти та методисти керуються нормативно-правовою базою:** Положення про освітній процес у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності, Положення про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про проведення практики студентів СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про курсову роботу у СумДПУ імені А. С. Макаренка; Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу; Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019), Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка (2019).

10. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання практики

Практика оцінюється за накопичувальним принципом відповідно до ЄКТС за 100-бальною системою та національною шкалою (див. Робочу програму)

Контроль проходження педагогічної практики здійснюється у двох формах: поточній і підсумковій. Поточний контроль здійснюється комплексними методами і передбачає: а) контроль початку та закінчення роботи; б) контроль з боку керівника практики від закладу освіти та методиста за достовірністю записів у щоденнику практики; в) контроль з боку керівника практики за своєчасністю, повнотою і якістю виконання завдань практики. Поточний контроль з боку керівника практики від вищого навчального закладу здійснюється безпосередньо за місцем проходження практики. Атестація за підсумками практики проводиться на підставі захисту оформленого звіту й відгуку керівника або методиста практики. За підсумками позитивної атестації студентові виставляється диференційований залік після його участі в підсумковій конференції.

Критерії оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти оцінюються відповідно до ЄКТС та національної шкали.

Лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття та позааудиторна робота, проведені магістрантом під час асистентської практики в університеті, оцінюються за такими критеріями:

Оцінка **«відмінно» (90 – 100 балів, А)** ставиться, якщо магістрант продемонстрував розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України, володіє базовими уявленнями про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні та за кордоном; на високому рівні володіє методами та прийомами навчання і викладання української літератури в закладах вищої освіти; демонструє базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних; виробив розуміння специфіки курсів української мови і літератури у закладі вищої освіти; здійснив глибокий і всебічний аналіз актуальних проблем методики викладання української мови і літератури на сучасному етапі й окреслив основні напрями та перспективи наукових досліджень для майбутніх викладачів; установив зв'язок літературної критики, теорії та історії літератури з іншими філологічними дисциплінами, предметами психолого-педагогічного циклу; визначив зміст, структуру, завдання мовознавчо-літературознавчих дисциплін у закладі вищої освіти; набув уміння та навички читати академічні лекції, проводити практичні (семінарські) та лабораторні заняття відповідно до останніх досягнень у галузі педагогіки вищої школи, укладати навчальні та робочі програми з мовознавчих та літературознавчих дисциплін; навчився керувати науковою роботою студентів (курсовою, дипломною роботою); опанував нормативні документи, що визначають діяльність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти; структуру курсів мовознавчо-літературознавчих дисциплін, вимоги до них, їх зв'язок із іншими філологічними дисциплінами; основні форми занять та методику їх проведення у закладі вищої освіти; використовував на високому рівні доцільні форми та шляхи організації індивідуальної та самостійної роботи студентів; осмислив зміст та завдання педагогічної практики у професійній підготовці викладача; самостійно, грамотно, на високому

науковому та організаційно-методичному рівнях змодельовував структуру конспектів залікових занять, позааудиторних заходів, чітко та обґрунтовано висував, ефективно вирішував навчально-виховні завдання, раціонально використовував різноманітні методи навчання та методичні прийоми активізації студентів, поєднував колективні, індивідуальні та групові форми занять для досягнення поставленої освітньо-виховної мети з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних відмінностей, особистісно-орієнтованого підходу до навчання; якщо магістрант-практикант виявив знання психолого-педагогічної теорії, творчий підхід і самостійність у доборі навчального матеріалу в процесі моделювання й аналізу занять; сформував необхідні вміння та навички викладання української мови і літератури на основі здобутих знань з усіх філологічних та гуманітарних, психолого-педагогічних дисциплін, новаторського досвіду викладачів філологічних дисциплін закладів вищої освіти.

Оцінка «добре» (82 – 89 балів, В) ставиться, якщо магістрант на достатньому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України; володіє базовими уявленнями про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні; на достатньому рівні володіє методами та прийомами викладання української літератури в закладах вищої освіти; демонструє базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних; самостійно, грамотно, на високому науковому та організаційно-методичному рівнях моделював структуру конспектів залікових занять, позааудиторних заходів; чітко та обґрунтовано висував, ефективно вирішував навчально-виховні завдання, раціонально використовував різноманітні методи навчання, проте інколи недостатньо ефективно застосовував окремі методичні прийоми активізації студентів, поєднував різні форми занять для досягнення поставленої освітньо-виховної мети з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних відмінностей, особистісно-орієнтованого підходу до навчання; якщо магістрант-практикант виявив знання психолого-педагогічної теорії, творчий підхід і самостійність у доборі навчального та дидактичного матеріалу, але припускався незначних помилок у моделюванні та проведенні занять.

Оцінка «добре» (74 – 81 бал, С) ставиться, якщо магістрант на достатньому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України; має базові уявлення про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні, на достатньому рівні володіє методами та прийомами викладання української літератури в закладах вищої освіти; демонструє базові уявлення про сучасну методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних; самостійно, грамотно, на належному науковому та методичному рівнях моделював структуру конспектів залікових занять, позааудиторних заходів; формулював та ефективно вирішував навчально-виховні завдання, правильно використовував різноманітні методи навчання, проте недостатньо ефективно застосовував окремі методичні прийоми активізації студентів, не міг поєднувати різні форми занять для досягнення поставленої освітньо-виховної мети; якщо магістрант-практикант виявив знання психолого-педагогічної теорії у доборі навчального та дидактичного матеріалу, але припускався незначних помилок у моделюванні та проведенні занять.

Оцінка «задовільно» (64 – 73 бали, Д) ставиться, якщо магістрант на низькому рівні демонструє знання шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України; має окремі уявлення про філософсько-методологічний сучасний стан освіти в Україні; володіє методами викладання української літератури в закладах вищої освіти; слабо демонструє уявлення про сучасну

методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури, знання сучасних методик і технологій; моделював структуру та плани-конспекти залікових занять, позааудиторного предметного заходу, помилявся при визначенні їх навчально-виховної мети, недостатньо ефективно застосовував різні методи навчання, прийоми активізації студентів, невдало організував індивідуальні, групові, колективні форми роботи на практичних та лабораторних заняттях, помилявся при визначенні навчально-виховної мети, недостатньо ефективно застосовував різні методи навчання, прийоми активізації студентів, невдало організував індивідуальні, групові, колективні форми роботи на практичних та лабораторних заняттях, допускав ряд помилок у викладі матеріалу; залікові заняття та позааудиторний захід провів на належному методичному та організаційному рівні; під час проведення занять із мовознавчих та літературознавчих дисциплін магістрантом-практикантом не до кінця реалізовано освітню, розвивальну та виховну мету занять; мали місце порушення послідовності та взаємозв'язку між структурними етапами залікових занять (позааудиторного заходу); часто допускав мовленнєві помилки, не помічав помилки в мовленні студентів і вчасно не виправляв їх; постійно використовував конспект заняття, часто недостатньо аргументовано проводив оцінювання відповідей студентів без застосування різних форм контролю.

Оцінка «задовільно» (60 – 63 бали, E) ставиться, якщо магістрант на низькому рівні демонструє знання про розвиток системи вищої освіти України; має хаотичні уявлення про сучасний стан освіти в Україні; слабо володіє методами викладання української літератури в закладах вищої освіти; слабо демонструє уявлення про сучасну методологію наукових досліджень у галузі методики української літератури; моделював структуру та плани-конспекти залікових занять, позааудиторного предметного заходу, грубо помилявся при визначенні їх навчально-виховної мети, застосовував неефективні методи навчання, прийоми активізації студентів, невдало організував колективні форми роботи на практичних та лабораторних заняттях, допускав грубі помилки у викладі матеріалу; під час проведення занять із мовознавчих та літературознавчих дисциплін магістрантом-практикантом не реалізовано освітню, розвивальну та виховну мету занять; магістрант моделював структуру та плани-конспекти залікових занять, позааудиторного предметного заходу, грубо помилявся при визначенні їх навчально-виховної мети, застосовував неефективні методи навчання, прийоми активізації студентів, невдало організував колективні форми роботи на практичних та лабораторних заняттях, допускав грубі помилки у викладі матеріалу; під час проведення занять із мовознавчих та літературознавчих дисциплін магістрантом-практикантом не реалізовано освітню, розвивальну та виховну мету занять; мали місце порушення послідовності та взаємозв'язку між структурними етапами залікових занять (позааудиторного заходу); студент часто допускав мовленнєві помилки, не помічав помилки в мовленні інших студентів і вчасно не виправляв їх; недостатньо аргументовано проводив оцінювання відповідей студентів без застосування різних форм контролю.

Оцінка «незадовільно» (35 – 59 балів, FX) ставиться, якщо магістрант не виконав завдань робочої програми практики.

Магістрант, який не виконав програму педпрактики з поважних причин, має право на проходження практики повторно. При повторному невиконанні завдань практики магістрант може бути відрахований із закладу вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Політика курсу

Викладання курсу ґрунтується на принципах студентоцентричності, академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено силабусом, вчасно. Усі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті з поважної причини передбачає його обов'язкову присутність на консультації зі складанням відповідної теми.

11. Навчально-методична карта практики

ти жд ен ь	Зміст практики	Кількість годин на тиждень			
		Вид занять			
		Відвідування занять	проведення занять	Самостійна робота	разом
I	<ul style="list-style-type: none"> -ознайомлення з Положенням про магістерську практику; -участь у роботі Настановної конференції з практики; -ознайомлення зі змістом та завданнями практики; - складання під керівництвом методиста кафедри індивідуального плану роботи на період практики; - вивчення матеріальної бази місця практики; -вивчити матеріал про специфіку роботи викладача зі студентами з особливими потребами (врахування елементів інклюзії); -відвідування лекцій, практичних занять методиста та викладачів тощо; -підготовка до лекцій; -консультування методиста-викладача ; -проведення пробної лекції та її аналіз; -відвідання лекцій магістранта та її аналіз; -підготовка до проведення практичного заняття, подання конспекту методисту, виправлення помилок; -проведення практичного заняття та його аналіз із викладачем. 	30	10	45	85
II	<ul style="list-style-type: none"> -проходження практики у закладі згідно з індивідуальним планом практики; -відвідування лекцій, практичних занять тощо; -самостійна робота; -підготовка до проведення занять із застосуванням ІКТ; -здійснення аналізу занять; 	20	20	45	85

	-проведення залікової лекції та залікового практичного заняття з наступним аналізом; -проведення консультації для студентів; -збір матеріалу для позааудиторного заходу;				
III	-проведення залікового заходу з його аналізом; -проведення залікової лекції і залікового практичного заняття; -проведення та перевірка самостійної роботи студентів; -проведення бесіди з бакалаврами про навчання за ОР «магістр»	26	26	38	90
4	-написання звіту за результатами виконання програми асистентської практики; -заповнення щоденника практики; -заповнення атестаційного листка; -отримання характеристика за результати практики; -оформлення звітної документації та її подання на перевірку методисту; -підготовка до підсумкової конференції; -подання документації керівнику практики.	15	15	60	90

13. Рекомендована література

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 1996.
2. Астрахан Н. Буття літературного твору: Аналітичне та інтерпретаційне моделювання: монографія / Н. Астрахан. – К.: Академвид, 2014. – 432 с.
3. Бабійчук Т. Сучасна українська література: імена, теми, інтерпретація // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 12. – С. 21-28.
4. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. пос. / П.В. Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
5. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для самостійної роботи студента / П.В. Білоус, Г.Д. Левченко. – К. : ВЦ «Академія», 2012. – 364 с.
6. Бобало Ю. Інформаційні параметри системи забезпечення якості в закладах вищої освіти // Вища освіта України. – Київ, 2018. – № 3. – С. 14-28.
7. Борисенко В. Тестовий контроль знань студентів як практичний метод педагогічної діагностики у ЗВО // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 10. – С. 8-11.
8. Вітченко А., Вітченко А. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація

- чи реформаторський симулякр доби постмодерну? // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 52-66.
9. Галич О., Назарець В. Теорія літератури. – К., 2001.
  10. Ганаба С. Філософія дидактики: контексти, стратегії, практики: монографія / С. Ганаба. – Суми, 2014. – 334 с.
  11. Гриценюк І. Проектна діяльність як засіб розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 45-53.
  12. Дебич М., Гуменна О. Підвищення якості вищої освіти через інтернаціоналізацію навчального процесу – світова тенденція // Вища школа. – 2019. – № 3. – С. 54-61.
  13. Дебич М. Мобільність студентів і якість вищої освіти в європейському освітньому і науковому просторі // Вища школа. – 2019. – № 1. – С. 34-50.
  14. Жила С. Бачити художній твір як культурний універсум / С. Жила // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 38-50.
  15. Жила С. Театр і література: мистецтвознавчі і педагогічні проблеми взаємин: Посібник для вчителя. – Чернігів, 2001. – 123 с.
  16. Жила С. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. – Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2004. – 360 с.
  17. Жила С. Літературно-мистецька вітальня як форма вивчення літератури у ЗВО // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 4. – С. 28-32.
  18. Захарова В.А. Методичні рекомендації до вивчення вступу до літературознавства: навчальний посібник для студентів філологічного факультету, учителів шкіл. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 161 с.
  19. Захарова В., Каменська Н. Переддипломна педагогічна практика з української літератури: Методичні рекомендації для студентів 5-го курсу філологічного факультету. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2006. – 76 с.
  20. Захарова В. До проблеми виховних можливостей уроків літератури // Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць. – К.: НПУ, 1999. – Вип. 2. – С. 331-336.
  21. Захарова В. Роль Івана Франка в історії методики викладання літератури (за оповіданням «Борис Граб») // Українська література в загальноосвітній школі. – 2008. – №9. – С. 25-27.
  22. Захарова В. Формування вмінь студентів розрізняти художню деталь під час роботи над поезією Ліни Костенко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А.А. Сбруєва. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016. – № 1(55). – С. 87 – 94.
  23. Зборовська Н. Психологія і літературознавство : [посібник] / Н. Зборовська. – К. : Академвидав, 2003. – 392 с.
  24. Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури : навч. пос. / упоряд. тексту П.В. Іванишина. – К. : «Академія», 2010. – 256 с.
  25. Історія української літератури: ХХ – поч. ХХІ ст.: навч. посіб.: у 3 т. / [В. Кузьменко, О. Гарачковська, М. Кузьменко та ін.]; за ред. В. Кузьменка. – К.: ВЦ «Академія», 2017. – Т. 3. – 544 с.
  26. Каменська Н.П. Остерігаймо учнів від національної обмеженості і вузькоглядності // Рідна школа. – 2000. – №10. – С. 30-33.
  27. Кудіна В., Соловей М., Спіцин Є. Педагогіка вищої школи. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К.: Ленвіт, 2007. – 194 с.

28. Літературне краєзнавство: Навчальний посібник для учнів середнього віку. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2002. – 176 с.
29. Літературне краєзнавство: Посібник для студентів-філологів, учителів і учнів шкіл: Вид. 2, доп. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – 240 с.
30. Лісовський А. Морфологія художності твору і вивчення літератури в школі. – К.: Ленвіт, 2005. – 110 с.
31. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підруч. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 432 с.
32. Мойсеєнко Р. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутнього компетентного фахівця // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2018. – № 9. – С. 42-48.
33. Наукові основи методики літератури.: Навчально-методичний посібник / За редакцією Н. Волошиної. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.
34. Овдійчук Л. Естетичні засади вивчення біографії письменника на уроках української літератури в школі / Л. Овдійчук // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К.: Педагогічна думка, 2015. – С. 247-259.
35. Особистість письменника на уроці літератури: Навч. пос. – Суми: «Слобожанщина», 1997. – 200 с.
36. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2000. – 384 с.
37. Пахаренко В. Основи теорії літератури. – К.: Генеза, 2009. – 296 с.
38. Ружицький В., Ратушинська А. Аналіз зарубіжних концепцій реалізації професійного навчання та їхній інноваційний матеріал // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 22-35.
39. Семенов О.М., Базиль Л.О., Дятленко Т.І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. М. Семенов. – К.: Фенікс, 2008. – 288 с.
40. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. – К.: Ленвіт, 2011. – 291 с.
41. Ситченко А. Естетичне виховання у контексті технологізованого навчання літератури // Українська література в загальноосвітній школі. – 2011. – №9. – С. 2-4.
42. Ситченко А. Педагогічні технології на уроках української літератури // Дивослово. – 2001. – №10. – С. 19-21.
43. Сікорський П., Колодій І. Якість середньої освіти – основний чинник якісної вищої освіти // Вища школа. – 2019. – № 4. – С. 3-6.
44. Степанишин Б. І. Викладання української літератури в школі: Метод. пос. для вчителя. – К.: РВЦ «Проза», 1993. – 255 с.
45. Степанишин Б.І. Загальноомістецькі й літературно-методичні засади аналізу художнього твору // Дивослово. – 1994. – №3. – С. 41-44.
46. Степанишин Б.І. Література – вчитель – учень: Посібник для вчителя. – К.: Освіта, 1993. – 240 с.
47. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002. – 320 с.
48. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник / Г. Л. Токмань. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 312 с.
49. Ханчук І., Янкович О. «Перезавантаження» уроку літератури: методика «DAILY 5» (Щоденні 5») для формування ключових компетентностей в учнів середньої школи // Українська мова і література в школах України. – 2018. – № 11. – С. 9-13.

50. Яценко Т. Естетична спрямованість шкільного курсу української літератури / Т. Яценко // Теорія і методика навчання української літератури: актуальні проблеми. Збірник наукових праць / Наук. ред. і упоряд. Логвіненко Н. – К. : Педагогічна думка, 2015. – С. 117-123.

Викладач _____ В. А. Захарова